

Beleefbare open ruimte in de Antwerpse Zuidrand!

Een verhaal van samenwerken en verbinden.

Charter voor de interbestuurlijke samenwerking voor de open ruimte in de Antwerpse Zuidrand.

Beleefbare open ruimte in de Antwerpse Zuidrand

Groene Berm en fort 4, Copyright Pretty Pictures

Koude Beekvallei met zicht open ruimte rond de Gasthuishoeve in Mortsel, copyright Pretty Pictures

Koude Beekvallei, brongebied Frijthout, copyright Pretty Pictures

Molenbeekvallei, open ruimtegebied copyright Pretty Pictures

Lachenebeekvallei, Boshoeke, Bos van Marpingen en Uilenbos copyright Pretty Pictures

Vallei van de Hessepoelbeek en oude spoorwegberm copyright Pretty Pictures

Vallei van de Struisbeek met Zandbergen en Vuile Plas copyright Pretty Pictures

Vallei van de Wullebeek met de Reukens en zicht op de Schelde copyright Pretty Pictures

Departement Omgeving, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed,
Departement Landbouw en Visserij, Vlaamse Milieumaatschappij, Bekkensecretariaat Benedenvliet
en Vlaamse Landmaatschappij

Zijnde de Vlaamse Partners

Provincie Antwerpen

Zijnde de Provinciale Partner

Regionaal Landschap Rivierenland, Streekvereniging Zuidrand

Zijnde de Regionale Partners

Aartselaar, Borsbeek, Boechout, Edegem, Hove, Lint, Kontich en Mortsel

Zijnde de gemeentelijke en stedelijke partners

Natuurpunt, Boerenbond, Bosgroep Antwerpse Gordel, Kempens Landschap

Zijnde de middenveldpartners

Engageren zich om de open ruimte Klimaatrobuust en
(be-)leefbaar te maken en grensoverschrijdend samen
te werken aan het bewaken, bewaren, verbinden,
openstellen, versterken en opwaarderen van de open
ruimte tot in de woonkernen in de Zuidrand.

1. Situering en kenmerken

De Zuidrand is een streek, gelegen ten zuiden van de stad Antwerpen, tussen de Rupelstreek, en de Voorkepen en in het zuiden begrensd door de Nete met heel wat potentie om zich te ontwikkelen tot een landschappelijk geheel. Ze omvat het volledige grondgebied van de gemeenten Aartselaar, Borsbeek, Boechout, Edegem, Hove, Kontich, Lint en stad Mortsel. Omdat de open ruimte en regiokenmerken niet stoppen op gemeentegrenzen, zijn er overgangen naar de Rupelstreek, de stad Antwerpen, de stad Lier, Duffel, Ranst en Wommelgem.

Meer dan de helft van dit gebied bestaat volgens het gewestplan uit open ruimte, opgebouwd uit typische landschappen en een fijnmazig netwerk van waterlopen en beekvalleien verweven met halfopen en open landbouwlandschappen, kasteelparken, natuur- en bossen en kleine landschapselementen zoals dreven, hagen, permanente graslanden en poelen. Samen met het aanwezige onroerend en cultureel erfgoed, bepalen deze kenmerken de identiteit van de regio. Ze verwijzen naar het verleden en bieden kansen voor de toekomst. De open ruimte en haar functies staan in verbinding met bebouwde ruimte via groenblauwe netwerken en trage wegen.

De openruimtegebieden bepalen de landschapskwaliteit in de Zuidrand.

2. Ambities voor een beleefbare open ruimte in de Antwerpse Zuidrand

Om de open ruimte in de Zuidrand **klimaatrobuust en (be)leefbaar te maken**, hebben wij ons, als **kernspelers in de regio**, geëngageerd om intensief met elkaar samen te werken. De partners zijn de gemeenten Aartselaar, Borsbeek, Boechout, Edegem, Hove, Lint, Kontich en stad Mortsel, de provincie, de Vlaamse overheid, Streekvereniging Zuidrand en Regionaal Landschap Rivierenland, Kempens Landschap, Bosgroep, Boerenbond, Natuurpunt en tal van andere middenveldorganisaties, individuele bewoners, landbouwers en eigenaars.

In onderling partnerschap engageren we ons om **grensoverschrijdend samen te werken aan het bewaken, bewaren, verbinden, openstellen, versterken en opwaarderen van de open ruimte tot in de woonkernen in de Zuidrand**. Daarbij zetten we in op de thema's: water (kwantiteit, kwaliteit en droogte), bos, natuur en landschap, open ruimte, duurzame¹ landbouw, onroerend erfgoed, cultureel erfgoed, recreatie en toerisme. Klimaat loopt als een rode draad doorheen alle thema's. Bovendien versterkt deze werking de grote rivieren de Schelde, de Rupel, de Nete en de Schijn met daarbij horende open ruimte.

Zo groeit de Zuidrand gaandeweg uit tot een **samenhangend en grensoverschrijdend landschap** waarvan de waarde (landschappelijk, ecologisch, functioneel en sociaaleconomisch) toeneemt. Geleidelijk aan ontwikkelen en versterken we een **eigen streekidentiteit** voor de Antwerpse Zuidrand, waarin groene gebieden met **ruimte voor natuur, bos en duurzame, familiale landbouw, water, onroerend en cultureel erfgoed, gezellige horeca, streekproducten en recreatie en educatie** waardevolle ingrediënten zijn.

---

¹ Met duurzame landbouw bedoelen we een landbouwbedrijfsvoering die in evenwicht is met de draagkracht van dit gebied en de verschillende beekvalleien en open ruimtegebieden.

Zo wordt de Zuidrand gekend als een gebied waar bewoners en bezoekers genieten en graag hun vrije tijd doorbrengen; waar landbouwers haalbaar en leefbaar kunnen werken; waar leefbaarheid en levenskwaliteit op een duurzame wijze veilig worden gesteld, waar ruimte is voor de biodiversiteit. De open ruimte tot in de woonkernen is de onmisbare schakel om de Zuidrand leefbaarder én levendiger te maken en dienst te doen als klimaatbuffer voor oprukkende verstedelijking. De levenskwaliteit ten zuiden van Antwerpen zal er aanzienlijk door verbeteren.

Om werk te maken van een klimaatrobuuste Zuidrand, werken we samen aan een evenwichtige mix tussen alle aspecten en functies van de open ruimte, inclusief groene publieke ruimte tot in de woonkernen, zodat landbouw, natuur, bos, water, recreatie, onroerend en cultureel erfgoed elkaar wederzijds versterken en er synergiën ontstaan.

3. Gebiedsgerichte samenwerking

Voor de verdere werking zal de bestaande organisatie verder worden versterkt zodat een stabiele interbestuurlijke samenwerking mogelijk wordt.

Gebiedsgerichte samenwerking is de motor van samenwerking. Werken aan geïntegreerde, multifunctionele ruimte staat voorop.

Er wordt aandacht besteed aan afstemming vanuit de open ruimte thema's met verschillende domeinen zoals duurzame mobiliteit, gezondheid, enz

Elke partner keurde in haar bestuur de ambities, visietekst en actieprogramma goed.

Vlaams minister Zuhail Demir

Gedeputeerde Luk Lemmens

Schepen Hans Cops

Schepen Marian Lauwers

Schepen Dirk Crollet

Schepen Philippe Muyters

Schepen Bart van Couwenberghe

Schepen Wim Claes

Schepen Rudy Verhoeven

Schepen Livia Moureau

Ankatrien Boulanger

Wannes de Laender

John Maes

Bert De Keyser

Philippe de Backer

Paul Van den Bossche